

Kunnskapsdepartementet

Saksbehandler: Tora Fernes Lange

Ref.:15/9934

Deres dato: 15.10.2015

Kulturrådets hørings svar til NOU 2015:8 - Fremtidens skole – Fornyelser av fag og kompetanser

Vi viser til vårt innspill til Ludvigsen-utvalgets delutredning «Elevenes læring i fremtidens skole – fornyelser av fag og kompetanser» av 29.09.2014. Dette hørings svaret til utvalgets sluttutredning og anbefaling, «Fremtidens skole» avgis på vegne av det kollegiale organet Norsk kulturråd.

Kunnskapsgrunnlaget

Kulturrådet er tilfreds med at utredningen anbefaler økt satsing på praktiske og estetiske fag, men vi stiller oss uforstående til at dette bare synes å være et ønske på lengre sikt og at utvalget ikke har vektlagt dette i sine oppsummerende anbefalinger. Vi påpekte i vårt innspill til delutredningen at grunnskoleutdanningen også er samfunnets kulturskole der alle unge mennesker skal få opplæring og veiledning i å utvikle sine verdier, identiteter og sosiale og kommunikative ferdigheter. Selv om dette bekreftes og framheves i sluttrapporten, framstår det som en klar svakhet i utvalgets analyse- og kunnskapsgrunnlag at man ikke forholder seg til konsekvensen av den nasjonale og internasjonale tendensen til svekkelse av dannelsesfagenes status i både academia og grunnskolen (praktiske og estetiske fag). Paradokset blir kritisk fordi disse både praktiske og teoretiske fagdisiplinene verner om og utvikler kunstens og kulturens egenverdi og uavhengighet i et samfunn. Denne egenverdien gjelder også i grunnskolen, tydeligst uttrykt i skolens formålsparagraf, der «elevene skal få utfolde skaperglede». I tillegg til å forberede barn og ungdom på markedets og samfunnets skiftende kompetansekrav, skal skolen «støtte elevene i deres personlige utvikling og deres identitetsutvikling». Dette er dannelses- og kulturfagenes domene. Kulturrådet oppfatter utelatelsen av disse perspektivene som en betydelig mangel ved utredningen.

Kompetanse i å skape og utforske

En av fire grunnleggende kompetanser Ludvigsen-utvalget ønsker å vektlegge, er kompetansen å *kunne utforske og skape* (kreativitet, innovasjon, kritisk tenking og problemløsning). Kulturrådet er enig i at dette er en vesentlig kompetanse, men leser utredningen som vag når det gjelder hvordan den skal realiseres. Det er Kulturrådets oppfatning at denne kompetansen er tett knyttet til kunstoffagene. Det er dermed uforståelig for oss at ikke utredningen tydeligere anbefaler en styrking av de praktiske og estetiske fagene i skolen for å utvikle slik kompetanse hos elevene.

Kulturrådet forstår dette som paradoksalt når det nettopp er de estetiske fagene som inneholder metoder for å lære og øve på å skape. En naturlig konsekvens bør dermed være at timeantallet for de estetiske fagene økes og at kunstfaglig kompetanse også vektlegges hos lærerne. Bare slik kan elevene øke sine forutsetninger for å skape og utforske og benytte disse metodene og verktøyene også i andre fag. Utredningen mangler også klare anbefalinger om hva som bør endres og styrkes i lærerutdanningen som konsekvens av utredningens anbefalinger for framtidens skole. Det er i dag stor mangel på faglærere og lærere med kompetanse innenfor de estetiske fagene i grunnskolen. I tillegg er mange spesialrom og arealer beregnet på praktisk undervisning, drastisk redusert eller forsvunnet helt (kilde: Norsk kulturforum).

Etter Kulturrådets syn er ikke fagfornyelse innenfor de praktiske og estetiske fagenes eksisterende rammer tilstrekkelig for å kunne utvikle den nye fagovergripende kompetansen *å kunne skape og utforske*. Det trengs en betydelig styrking av timeantallet i estetiske fag for å realisere denne kompetansen også innenfor andre fag, og en styrking av de estetiske fagene i lærerutdanningen.

Eksemplene på «kreativt partnerskap» i skolen (boks 6.1 i utredningen) viser at det er nødvendig med fagkompetanse i kunstfag for å utvikle nye arbeidsmåter, læringsmodeller og ferdigheter i å skape. Kunstnere er i disse eksemplene kreative agenter og katalysatorer for gode prosesser og resultater.

Kunstens betydning i identitetsbyggingen – egenaktivitet og opplevelse

Ludvigsen-utvalget vektlegger skolens økende betydning for elevenes identitetsbygging. Kulturrådet anerkjenner denne viktige funksjonen i skolen, og vi ønsker å peke på kunstfagenes betydning i denne sammenheng. Å skape og uttrykke seg kunstnerisk er en øvelse i å skape sitt eget liv. Estetisk praksis gir mulighet til egne fortolkninger av verden og øvelse i å foreta egne selvstendige valg. Kropp, sansning, visuell orientering og fantasi er bærende elementer i kunstfagene og gir ulike og verdifulle innganger til det å erfare verden.

Når man opplever, reagerer på, sanser og reflekterer over egne møter med kunst og kulturuttrykk, dannes grunnlaget for hvem man er som person. Å bli kjent med og glad i kunst forutsetter innlevelse i verket og respons. Det krever tid, gjentakelse og variasjon i et rom som gir kulturfaglig resonans og anerkjennelse til barn eller ungdom. Dette stiller spesielle krav til kunstnere, pedagoger og kunstformidlere i møte med det unge publikummet. Den uheldige svekkelsen av de praktiske og estetiske fagene i grunnskolen gir også en svekkelse av barn og unges erfaringsbaserte forutsetninger for å møte samfunnets og skolens kunsttilbud. For at møtene mellom elever og kunstnere i Den kulturelle skolesekken skal kunne gi varig betydning for elevene, er det helt nødvendig at det finnes lærere i skolen med estetisk fagkompetanse, lærere som både kan forberede elevene og bygge videre på deres erfaringer etter kunstmøtene.

Skole og kultur

Det er Kulturrådets oppfatning at låste og kategoriske oppfatninger av fag- og virkeområder hindrer nødvendige reformer og utviklingsforløp. Kunst- og kulturfag oppfattes i økende grad å være en grunnkompetanse i både arbeidsliv, utdanning og samfunnet som helhet. Også derfor mener vi at kunst- og kulturfagenes perspektiver og metoder ikke kun bør anvendes innen fagkretsen praktiske og estetiske fag, men være en integrert del av realiseringen av utredningens kompetanseområder.

På lokalt nivå synes samarbeidet og kompetansedelingen mellom kultur og skole å være utbredt. Kulturrådet etterlyser et tydeligere strukturelt samarbeid mellom sektorene kultur og skole på et nasjonalt forvaltningsnivå, og ønsker selv å være bidragsyter til å utløse den kreativiteten og kompetansen som dette kan resultere i.

Med hilsen

Yngve Slettholm
rådsleder

Vibeke Mohr
fungerende direktør